

відповідей на тестові завдання виступає критерієм оцінки. Це також робить внесок у знецінення університетської освіти та зростання популярності різноманітних практично-орієнтованих курсів, переважно, дороговартісних. Також хочемо зазначити, що класична медична освіта зазвичай відкидає нетрадиційну медицину або приділяє їй недостатню увагу, в той час як закордонні автори бачать майбутнє за поєднанням цих різновидів у вигляді інтегративної медицини (Gonzalez M.J. et al., 2000). На тлі переважання популяції медикаментами синтетичного походження та розповсюдженості зневіри до традиційної медицини обізнаність студента-медика з нетрадиційними та нефармакологічними методами (фіто-, апітерапія тощо) здатна надати йому додаткових переваг у його практичній діяльності.

Таким чином, в наш час відбувається чергова зміна парадигми медичної освіти. Головними проблемами на даній момент вбачаються конформізм, відсутність зв'язку освітньої системи з суспільним попитом, зневага професорсько-викладацького складу до фінансово-орієнтованих інтересів студентів-медиків. Можливі розв'язки лежать у площині стимуляції самоосвіти шляхом підвищення мотивації; активації дивергентного мислення; практичної та соціальної орієнтованості навчання; сполучення класичних методик викладання (лекції) з новітніми (вебінари, онлайн-курси).

Дар'я Супрун,

Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова
(м. Київ, Україна)

СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПСИХОЛОГІВ В ГАЛУЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЇЇ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ

Говорячи про інтернаціоналізацію вищої освіти в Україні, слід виділити три аспекти:

Перший – це формування зрозумілої для міжнародної спільноти системи вищої освіти, що досягатиметься шляхом інтеграції з європейським простором вищої освіти і дослідницьким простором.

Другий – забезпечення конкурентоздатності вищих навчальних закладів України шляхом міжнародного співробітництва університетів, їх участі у міжнародних проектах та програмах.

Третій – це посилення потенціалу випускників вищих навчальних закладів, підготовка їх до активної професійноорієнтованої діяльності, успіх якої забезпечується процесами самоуправління, мобільності та володіння новітніми технологіями самоздійснення [2].

Входження України у світову спільноту модернізації міжнародного порядку в контексті визначених пріоритетів майбутнього світоустрою вимагає від вищої освіти поетапно реалізовувати складові наявної мегасистеми цілісного освітнього простору, де прикметною ознакою її змісту є розбудова на компетентнісно-орієнтованій основі. Отже, професійна підготовка психологів в галузі спеціальної освіти має характеризуватися наступними тенденціями:

- переходом світової спільноти до інформаційного суспільства, де пріоритетним вважається не просте накопичення студентами знань і предметних умінь та навичок, а формування вміння вчитися, оволодіння навичками пошуку інформації, здатності до самонавчання упродовж життя, де ці новоутворення стають визначальною сферою професійної діяльності людини;

- беззаперечністю факту, що інтернаціоналізація стимулює розвиток вітчизняної вищої школи. Про вагомий внесок в позитивні зрушення свідчить загальна тенденція професійної підготовки фахівців з належним рівнем розвитку організаційних умінь та навичок і відповідною комунікативною компетенцією, що уможливить їх конкурентоздатність на світовому рівні;

- запровадженням моделі особистісно-орієнтованого навчально-виховного процесу як оновленої парадигми освіти, яка передбачає визнання студента суб'єктом цього процесу, носієм двох груп якостей через уміння навчатися та бажання вчитися, що можливе за умови, з одного боку, оволодіння ним продуктивними (загальнонавчальними) вміннями і навичками та розгорнутою рефлексією, а з іншого – сформованості позитивного емоційно-ціннісного ставлення як до процесу діяльності, її результату, самореалізації та самоздійснення особистості;

- особливою актуалізацією глобалізації всіх сфер життєдіяльності особистості і суспільства в умовах загальноцивілізаційних тенденцій, що вимагає від вищої школи надати молодій людині елементарних можливостей інтегруватися в різні соціуми, самовизначитися в житті, активно діяти, бути конкурентоспроможною на світовому ринку праці;

- необхідністю опанувати мистецтвом швидких трансформаційних змін у освітніх системах як в локальному (регіональному, національному) середовищі, так і у глобальному інтернаціональному просторі;

- запровадженням компетентнісного підходу в практику роботи ВНЗ за умов: оновлення цілей навчання; модернізації змісту освіти; модифікації методів і форм навчання; розробки інструментарію

визначення результативності компетентісно-орієнтованого навчально-виховного процесу;

- системністю, різномірністю, спеціалізованістю, практичною зорієнтованістю, мобільністю, сертифікованістю;

- маніфестацією організаційної компетентності як основи професійної діяльності фахівця, зокрема, психолога, що характеризується особливостями усвідомлення поведінки та діяльності людей в організації і є часткою сфери культури праці, культури професійної діяльності. В особистісному плані організаційно-управлінська компетентність визначається певними особливостями, якостями та стилем діяльності психолога, що безпосередньо впливають на умови співробітництва у досягненні мети;

- розвитком професійного мислення, яке характеризується усвідомленим, цілеспрямованим, системним підходом та має відбуватися завдяки: формуванню специфічних професійних знань, вмінь та навичок у межах спеціальних обов'язкових та елективних навчальних курсів, спецкурсів, спрямованих на опанування студентами професійних узагальнень; активізації мисленневих процесів завдяки впровадженню системи тренінгів, дискусій, рольових ігор, кейс-стаді, навчальних конференцій, методів проєкції та ситуативного навчання, наставництва; навчальній та супервізорській практиці;

- доцільністю і методичною виправданістю професійної, комунікативно-спрямованої підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері психологічних знань іноземною мовою, кінцева мета якої відповідає окресленим уявленням студента, магістра, випускника – спеціального клінічного психолога про майбутню професійну діяльність (предметність діяльності), стимулює відповідними заходами потребу у вивченні іноземної мови (вмотивованість діяльності), призводить у співзвуччя навчальну діяльність іноземною мовою з особистою метою (цілеспрямованість діяльності), а також сприяє актуальному усвідомленню необхідності вивчення іноземної мови як запоруки стати освіченою, культурною, професійною, конкурентноспроможною не лише на вітчизняному, а й на міжнародному ринку праці та успішною людиною (усвідомленість діяльності) [3];

- логічною необхідністю, зумовленою вищенаведеним аналізом щодо визначення закономірностей та можливостей створення проєкції інноваційної функціональної моделі системи компонентів професійної підготовки психологів у галузі спеціальної освіти, а також структурованого алгоритму та складових програми реалізації заданого науково-експериментального проєкту [1].

Провідна ідея концепції професійної підготовки психологів полягає у запровадженні такої педагогічної системи, функціонування якої дало б змогу цілевідповідно, методологічно й освітньо-процесуально забезпечити якість і результативність навчально-виховного процесу у вищій школі. Тож, за основу наукового обґрунтування ми взяли методологічний, теоретичний та практичний концепти, які представлені інтегральною взаємодією методологічних підходів.

Методологічний концепт охоплює сукупність вихідних положень таких підходів, як гуманістичний, антропосоціогуманістичний, аксіологічний, гносеологічний, акмеологічний, системний, контекстний. Проаналізувавши науковий доробок, стверджуємо, що відсутність теоретичного концепту унеможливило становлення практичного, і навпаки. Доцільно керуватися вищерозглянутими методологічними засадами, зокрема, системного підходу, що відображає взаємозв'язок між трьома концептами, що є нерозривним механізмом стосовно професійної підготовки психологів.

Розглядаючи практичний концепт, маємо на увазі консолідацію діяльнісного, системно-діяльнісного, особистісно-діяльнісного, рефлексивно-діяльнісного та особистісно-орієнтованого підходів.

Узагальнюючи, можемо стверджувати, що охарактеризовані наукові підходи є підґрунтям процесу професійної підготовки майбутнього психолога впродовж навчання у ВНЗ і підтверджують актуальність досліджуваної проблеми, оскільки є теоретико-методичними засадами змістової, методичної та організаційної складових професійної підготовки психологів у галузі спеціальної освіти, що є підґрунтям розв'язання практичноорієнтованих професійних питань. Тільки комплексне поєднання проаналізованих концептуальних підходів створює передумови для глибинного розуміння і осягнення суті та шляхів вдосконалення досліджуваного феномену професійної підготовки психологів у галузі спеціальної освіти. Отже, доцільно за основу обґрунтування наукового пошуку взяти консолідацію методологічного, теоретичного та практичного концептів у сукупності відповідних їм підходів, що відображає взаємозв'язок між ними і є нерозривним механізмом стосовно професійної підготовки психологів.

Вищезазначений аналіз концептуальних засад змістової, методичної та організаційної складових професійної підготовки психологів в галузі спеціальної освіти з досліджуваної проблеми надав можливість визначити наступні компоненти професійної підготовки психологів у галузі спеціальної освіти:

- професійно-мотиваційний;
- когнітивно-компетентнісний;

- операційно-діяльнісний;
- результативно-рефлексивний.

Отже, психолого-педагогічну систему професійної підготовки психологів у галузі спеціальної освіти розуміємо як представлення всіх психолого-педагогічних структурних складових, що забезпечують ефективність і результативність даного процесу. Відповідно до викладених теоретичних позицій та принципів була побудована схема моделі зазначеної системи, яка розкривається через сукупність структурних блоків (перспективно-цільовий, концептуальний блок, організаційно-діагностичний, змістово-реалізаційний, контрольно-аналітичний) і являє собою чіткий механізм, що дозволяє злагоджено функціонувати у тісному взаємозв'язку усіх її складових та елементів, що сприяє досягненню результату відповідно встановленої мети даної моделі. У нашому дослідженні на основі системоутворювальних засад охарактеризовано складові створеної й реалізованої інноваційної моделі системи професійної підготовки психологів в галузі спеціальної освіти, яка має ієрархічну структуру реалізації. Розкрито зазначені вище складові та їх значущість у контексті підготовки майбутніх психологів у галузі спеціальної освіти. Запропонована модель відображає закономірності зв'язку і взаємодії психолого-педагогічних структурних складових системи професійної підготовки психологів зазначеного профілю та забезпечує єдність реалізаційних етапів і об'єднує їх у неперервний педагогічний процес, що дає можливість розглядати її як цілісну систему в контексті інтернаціоналізації вищої освіти в Україні [1].

Список використаних джерел і літератури:

1. Супрун Д. М. Професійна підготовка психологів в галузі спеціальної освіти : монографія / Д. М. Супрун. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. – 392 с.
2. Супрун Д. М. Management – аcomponentof psychologists' professional training (Менеджмент – складова професійної підготовки психологів) : навч.-метод. посіб. для студентів, слухачів магістр. та практ. психологів / Д. М. Супрун. – Київ, 2016. – 250 с.
3. Супрун М. О. Корекційне навчання учнів допоміжних закладів освіти: витоки, становлення та розвиток (друга половина XIX – перша половина XX ст.) : монографія / М. О. Супрун. – Київ : Вид-во КЮІ МВСУ Паливода АВ, 2005. – 328 с.